

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrť leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrť leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 6. velikega serpana 1875.

List 32.

Koledar za naslednji teden.

Veliki serpan. — Avgust.

8. Nedelja XII po binkošti. Evangelij: „Od usmiljenega Samarijana“. (Luk. 10.)

Sv. Afra, spričevavka (v naši pratiki, v rimskem kolendariji pa se nje spomin obhaja 5. vel. serp.). Ob času grozovitega preganjanja kristjanov pod cesarjema Dioklecijanom in Maksimijanom v začetku 4. stoletja pribeži sveti Narcis, geronski škof, s svojim dijakonom Feliksom iz Španjskega na Parsko v Avgaburg. Previdnost Božja ju pelje v hišo neke Afre, ki je bila od svoje matere malikinja Veneri žertvovana, naj bi jo z nečistim življenjem čistila. Afra ju kaj rada sprejme, in njima napravi večerjo, pa kako ostermi, ko vidi in sliši, da pred večerjo molita in psalme pojeta. Zvé še tudi, da je Narcis škof, in mu pade — od gnade božje presunjena — k nogam, rekoč: „Gospod! jaz nisem vredna tacega gosta imeti pod svojo streho, ker ni v mestu nobene take zaveržene in nesramne ženske, kakoršna sem jaz“. Na to ji sv. škof odgovori: „Sej je tudi naš Gospod Jezus Kristus, Odrešenik svetá, v hiše grešnikov zahajal, z njimi jedel in pil, ter jih o tej priliki učil, jim pravo pot v nebesa kazal, in jih grehov očiščeval“. Afra: Oh, kakó zamorem od tolike gnjusobe očiščena biti, ker sem več grehov storila, kakor imam las na glavi? Narcis: „Tudi ti zamoreš vse gnjusobe očiščena biti, ako veruješ v Jezusa Kristusa, in se daš kerstiti“. Afra pokliče svoje tovaršice, ter jim pové, da je ta mož škof kristjanov, in mi zaterjuje, da zamorem vse nesnage grehov očiščena biti, ako verujem v Kristusa in se dam kerstiti. Kaj pa vé mislite? Odgovorile so: „Ti si naša zapovedovavka, za teboj smo hodile v nesnago grehov, zakaj bi ne šle za teboj na pot očiščevanja od grešne nesnage?“

Božja moža nato molita vso noč, Afra in nje tovaršice pa v duhu molijo v bližnji sobi. Drugo jutro pridejo beriči po keršanskih možéh vprašat; Afra pa ju zataji in pod predivo skrrije, ter jim reče, da keršanski ljudje ne bojo pri nji — v njeni razvpiti in sramotni hiši — prenočiša iskali. Afri ni tukaj zameriti, da ni resnice govorila; sej še ni bila keršena.

Ko beriči odidejo, Afra hitro teče v drugo hišo k svoji materi Hilariji, ter ji vse natančno pové, kar se je godilo, in jo prosi, naj bi keršanskega škofa, ki ni več varen v nje hiši, sprejela v svojo hišo, da bo tudi njo očistil storjenih grehov. Hilarija — od gnade Božje ginjena — na vso moč želi škofa sprejeti v svojo hišo. Afra pripelje zvečer sveta možá v hišo svoje matere. Hilarija pade škofu k nogam, ter mu — vsa v solzah

— pripoveduje, da je bila ona kriva grehov svoje hčere, ker jo je bila malikinja Veneri darovala, da jo je z nečistostjo čistila. Hilarija prosi škofa s skesanim sercem, naj jo očisti nesnage grehov. Narcis hvali njeno vero in hrepenenje po očišenji, še preden je v keršanstvu podučevana; napové post sedem dni, in ta čas vse v sv. veri podučuje, osmi dan pa kersti Hilarijo, nje hčer Afro, njene tovaršice in vso rodovino; blagoslovi Hilarijno hišo v cerkev, in posveti Afrinega strica Dionizija v mašnika.

Po preteklih devetih mescih se verne sveti škof na Španjsko v Gerono, kjer tri leta pridobiva veliko ljudstva Kristusovi veri, poslednjič pa doseže s svojim dijakonom vred mučeniško krono.

Tisti čas se je bilo preganjanje kristjanov tudi v Avgburgu vnelo; bili so pred malike vlečeni in mučeni, če jim niso hotli darovati. Tudi Afra je bila zgrabljena in peljana pred sodnika Gaja. Gaj jo berž spozná in ji reče: „Daruj našim bogovom, da si življenje rešiš“. Afra: „Jaz le enega Boga Jezusa Kristusa spoznam in njega molim; tega pa, kar ti od mene terjaš, ne bom nikoli storila; že vse preveč imam nad seboj grehov, s kterimi sem v nevednosti svojega Boga žalila, ker ga nisem poznala“. Gaj: „Ti si zaveržena očitna grešnica, za tako Bog kristjanov nič ne mara; zato rej daruj našim bogovom“. Afra: „S serca obžalujem, da sem bila očitna grešnica; vé m pa, da je moj Bog zavoljo grešnikov z nebés na svét prišel, in je tudi očitnim grešnikom skesanega serca po svoji neskončni milosti grehe odpušal“. Gaj: „Ti, zaveržena deklina, nisi vredna med kristjane šteta biti“. Afra: „Prav imaš, da nisem vredna, biti kristjana; vendar pa me je Kristus prejel med svoje, toda ne po mojem zasluženji, ampak po svoji neskončni dobroti in milosti“. Gaj: „Ne bom še dalje s teboj se prepiral in časa zgubljal; ali daruj našim bogovom, ali pa te bom dal z železom okovanimi biči tepsti“. Afra: „In ravno to je, kar želim; ker upam s terpljenjem svojega života pravici božji zadostiti za svoje grehe; moje telo, s kterim sem grešila, naj le terpi, da svojo dušo rešim večnega pogubljenja“. Gaj obsodi Afro k smrti z ognjem. Rabeljni jo berž peljejo na morišče, ter jo pravežejo k stebru, in jo obdajo s hosto, katero po tem zažgó. Iz plamena se sliši njen glas: „Zahvalim te, moj Gospod Jezus Kristus, da si me vredno storil, se tebi v žgavni dar primesti, da bodem po tem zemeljskem ognji rešena večnega peklenskega ognja“. Afra je v plamenu svojo čisto dušo izdihnila, njeno truplo pa ni bilo osmojeno. Njene tri tovaršice, Digna, Evnomija in Evtropija, in nje mati Hilarija jo pokopljejo. Gaj pošlje tje svoje beriče s poveljem, da naj vse sežgejo, če ne bodo hotle darovati malikom. Bile so tedaj vse štiri sežgane na grobu sv. Afre tisti dan njenega pokopa.

Vodilo sv. Afre: „Moje telo, s katerim sem grešila, se mora s terpljenjem očistovati in pravici božji zadostovati“. — Ali so te njene besede tudi naše vodilo? Marsikdo, ki je leta in leta greh na greh nakladal, in s svojim mesom grehu nečistosti, mehkužnosti, požrešnosti in pijanosti služil, pa misli, da bode z nekaterimi očenaši pravici Božji zadostil. Bog pa pravi po svojem preroku Joelu: „Spreobrnite se k meni iz vsega svojega srca, s postom in z jokom in s plakanjem“. (Joel 2, 12.)

9. **Ponedeljek.** Sv. *Albert*, mašnik karmelitovskega reda. † 7. sušca 1306.

10. **Torek.** Sv. *Lorenc*, dijakon sprič., v Rimu rojen, je bil na železni mreži s podloženo žerjavico pečen. † 10. velk. serp. 258.

11. **Sreda.** Sv. *Krištof*, sprič. (njega praznik se v naši škofiji danes obhaja, v rimskem kalendarju pa je 25. mal. serp. njegov spominj) je bil v Liciji na Jutrovem pod cesarjem Decijem z železnimi šibami razmesarjen, na germadi žgan, s sulcami preboden, poslednjič pa ob glavo djan. — Sv. *Filomena*, devica in sprič. (Glej Danico lanskega leta. List 32.)

12. **Četrtak.** Sv. *Klara*, devica in opatinja. † 11. vel. serp. 1258.

13. **Petek.** Ss. *Hipolit* in *Kasijan*, sprič., sta pod cesarjem Varijanom dosegla mučeniško krono.

14. **Sabota.** *Predpraznik nebovzetja M. D.* Zavedan post. — Sv. *Anastazija*, vdova. † 860.

Božje pota.

(Konec.)

4. Zemlja se pa ne suče le okoli sebe, ko solnce vsaki dan razsvetluje vse dele poveršine te temne terdine (sveta), ampak se premiče vsako leto tudi okrog solnca. Tako se premerila zemlja na novo prebudi; sok v rastlinah se pretaka, na novo žene in poganja; na novo prične kaliti, rasti, zeleneti, cvesti; v rastlinstvu se prične novo življenje, ki stori, da vedno bolj upkaže, da se sad dela in zori, dokler se ne podá po tej dopolnjeni nalogi v zimsko spanje in počitek.

Solnce je zmiraj ravno tisto (razun vidljivih prostorov, ki kakor neizmerne žlindraste planjave plavajo po razbeljenem trupu, in ker se na velikost zmiraj bolj širi, se dá sklepati tista temna solčna skorja) in razliva zmiraj v enaki meri svetlobo in vzbujočo gorkoto. Pri teku okoli solnca pa pride zemlja v različno stanje, kjer dobiva zdaj več zdaj menj svetlobe in gorkote. Tako se vedno suče in nastaja, kali in sad rodi.

Po dogodkih na polju npravnega življenja se ravna dogodka na duhovskem polju. Tudi pri nas ne sme biti samo gibanje okrog sebe, pri čemur nas milost Božja obseva, temuč moramo se tudi mi, posebno po prvem padcu, gibati okoli „Solnca pravice“, ako hočemo, da vstanemo iz premerlosti in se opravičamo. V nas se mora pričeti prehod, prememba, gibanje v novem stvarjenju, novo življenje z milostjo in po milosti božji. Po tej poti okrog solnca božje pravičnosti stopaje ne smemo v nemar puščati solnčnega žarka, luči milosti, temveč moramo obroditi sad milosti, sad večnega življenja; ravno tako namreč, kakor v drevesu tekoči sok na vse strani žene, vse mladike, vsako kitico lesa in vsako peresce predere, cvetje in popke poganja.

5. To je najpoglavitejši razloček med večnostjo in sedanostjo, da je tam večno enako bitje, tukaj pa vedna prememba, vedno gibanje, vedno stvarjenje in vpodobljanje ali na boljše ali pa na slabeje; tukaj je

kraj odločila. Tako je Bog zemljo na enako stopnjo postavil, kakor njene prebivalce. Pri angeljih je bila taka odločba le enkrat.

Kip iz rude vlit je riže in čerte, ki so na njem, dobil pri vlivanju (se vé da, brez prostosti in lastne volje), in jih vedno ohrani. Človek pa je dobil po nesrečni skušnji svoje volitve, zarad Jagnjeta, ki se je darovalo od začetka sveta, novi odlog, novi čas odločbe, in ta odlog se mu še celo večkrat ponuja. Tako se začena v zgodovini naše zemlje po dokončani dobi, po preteklem letu novo tekanje okrog solnca; med tem pa se ponavlja tudi moč, katero ima solnce do zemlje, dokler se ne dopolni čas vsih vekov. In tako je zopet zgodovina naše zemlje primerna zgodbi Božjega kraljestva, prenovljena in vedno delavna moč zemeljskega solnca, ravnomerna z vedno delavno močjo božjega solnca, leto, ki se začne na zemlji in zemeljsko novo življenje je ravnomerno z odlogom (časom), ki nam je, dan za odločbo ali poboljšanje in spopolnovanje. (Pilg.)

P. M.

Bahač in žandar.

V okolici Lavalški na Francoskem stanuje neki kmečki bahač, ali po novi šegi rečeno: kmečki prostomišljak, ki se pa tega še sam prav ne zavé. Njegovo versko opravilo je to, da včas gre k sv. maši, pri kateri pa ostane samo do pridige. Komaj pa da pridigar stopi na leco poživljat poštene poslušavce z besedo Božjo, jo ta bahač pobriše iz cerkve, pa v kavano ali morebiti v pivnico in tam med jedjo in pijačo nikoli ne pozabi tudi duhovnov objedati (de manger du prêtre).

Neki dan pa je posebno gladko jezik tekel temu človeku, ki ravno da je znal svoje ime zapisati, pa je vender po svoji šegi hotel modrovati o veri in duhovnih, to je, čez te zabavljati. Bil je ravno v naj gorkejšem ognju svojega govora, kar pride zraven tudi nek žandar po svoji službi. Le-tá, nejevoljen zavoljo brezbožnega in rogovilskega psovanja, katero je nevednež bruhal, mu je začel prav pošteno levite brati. Rekel mu je z močnim in čverstim glasom:

„Kako se prederznete, vi zanikarnež, tako govoriti čez duhovne, ki so varhi čednosti in družine? Vedite, da oni se morajo po vsaki ceni spoštovati, in da vsi tisti, kateri se derže njih naukov, so pametni in pošteni ljudje. Vedite pa tudi, in nikoli nikar ne pozabite tega, da ravno tisti, ki duhovne po vaši šegi zaničujejo, naše ječe napolnujejo. Kar tiče nas, katerih opravilo je, zapirati hudodelnike, ne dobimo tacihi nikoli med tistimi, ki v pravem redu k maši hodijo, pridige poslušajo, in svojo velikonočno spoved in sv. obhajilo vsako leto opravijo: ravno nasproti pa — vsi naši zaporci so izmed tistih zanikarnežev (vauriens), ki se ogibajo cerkev in verskih opravil.“

Brezbožnež, ves osupnjen s takim, čisto nepričakovanim odgovorom, je bil kakor pribit na klop, ni čerhnil več besedice; mahljej ga je bil prav zadel.

Čast in poštenje verlemu keršanskemu vojniku!

To podučljivo dogodbo pripoveduje verli „Eco del Litorale“ iz „Echo du Purg“. Mislimo, da ne bode brez koristi, ker tudi pri nas ni brez tacihi kmečkih bahačev, dasiravno jih je malo, ki cerkev, službo Božjo itd. zasramujejo. Kolikor pa vender je tacihi zanikarnežev, jih večidel cela srenja pozna, da zraven zaničevanja Božjega, objedanja duhovnov itd., imajo tudi še druge črne pike, ktere jih odvrčajo od cerkve in vžigajo k sovraštvu zoper namestnike Božje. Bojé se namreč, da bi jim v Božji hiši in pri pridigi huda vést še bolj živo ne prigrevala, da bi jih peklenski ogenj že na tem svetu še

huje ne pekel. Išejo torej z žganjem med nevredno družino tolažiti in gasiti ogenj, ki jim gori v srcu; pa tudi to jim nič ne pomaga. Resnica je le resnica, hudobija le hudobija; in gorje mu, čigar delež je med brezbožnimi, ker roki večnega Sodnika se še živ človek nikoli odtegnil ni!

Da se pa za gospôškega bahača toliko hujši šiba namaka, kakor za kmečkega, kolikor bolj memo tega je v resnici podučen, tega tudi nihče ne dvomi; pa zdaj bodi dosti o tem; sleherni naj si v spominu ohrani nauk:

Kmečkega, gospôškega vekača —
Nejevérskega se boj bahača!

Ta je pa precej osoljena!

Časnik „Amerika“ 16. julija naznanjuje, kar tukaj ob kratkem nasleduje.

Preteklo soboto (10. jul.) je prišlo v Teutopol 85 udov frančiškanskega reda iz Nemčije. Druzih 26 je še na morji. Včeraj smo imeli priliko nekatere minute govoriti z enim teh pregnancev, s preč. o. Hermanom Terverde-om iz Paderborna. Ne verjamemo, da bi tudi naj bolj spičast nos bil zmožen v umnem in poštenem obrazu tega sina rudeče zemlje kaj državi nevarnega iztakniti.

„Prašali smo v šali čast. patra, kaj pač se je pregrešil, ki se je nasmehljaj in podal nam v pregled pismen zavitek obložen s pruskimi štempeljmi.“ Pervo vradno pismo iz tega zavitka: „Z Bogom, za cesarja, kralja in domovino!“ je naznanovalo, da „frančiškan Herman Terverde v Wiedenbrücku na cesarjevo povelje“ dobi vojno svetinjo v priznanje njegove radovoljne delavnosti pri strežbi ranjenih in bolnikov med zmagovito vojsko 1870—1871. — In v resnici! tudi medalija s černo-belo-rudečim trakom je bila zraven.

Začuden nato pogledamo čast. patra, on pa je pristavil, da več njegovih tovaršev je kos skazati se s tako pohvalo; eden izmed njih, Caesarius, je bil celo na bojišu poslavljen z redom železnega križa.

Prebiramo naprej in poslednjič najdemo — germ, za katerim zajic leži. Bila je več pól dolga zatožba od 29. majnika 1875, v kateri je o. frančiškan Herman Terverde obdolžen „neslišnega hudodelstva“. Imel je namreč 23. majnika v cerkvi v Dingden-u veliko peto mašo, in ni mogel skazati, da je bil po tem in tem paragrafu zloglasnih majnikovih postav k temu opravičen. Tudi še župnik dingendski Vestarp je bil zatožen, da je „okrivičenemu pri počenjanji omenjenega hudodelstva pomoč skazoval.“ (Kaj-ne, kako je res, da se svetna oblast v duhovske reči ne vtikuje?! Oba sta se imela pri kraljevi okrajni sodniji v Borken-u odgovoriti in za oba je bil državni zavetnik pred pol ducatom prič nasvetoval „postavne kazni“.

Do „postavne kazni“ pa vendar ni prišlo v tem primérljeju, kajti višji p. Hermana so se odmenili pribežališa poiskati v deželi, v kateri se ne dajejo redovi in trakovi za „dolžnostno zvestobo v očitni službi“, še veliko manj pa bi se na to mislilo, da bi z njimi poslavljene eno ali dve leti pozneje v ječo vergli zato, ker so svojo dolžnost zvesto spolnili.

Častiti oo. frančiškani pa ne morejo dopovedati, kako prijazno so bili povsod po poti sprejemani. Ko so bili v novem Jorku na suho stopili, stopi k njim nemšk jud in jim naznani, da bi si v čast štel, ako bi vso tovaršijo, dokler ostane v novem Jorku, mogel pod streho imeti in pogostovati, ker želi s tim protestirati zoper samosilstvo Bizmarkovo in pruske vlade, kar vsak prav

misleč človek, posebno pa vsak svobodoljubljen Američanec mora studiti. Tudi Erie-železniška družba je bila prav posebno priljudna do pregnancev, ker jim je za vožnjo v Teutopol dva „posebna vagona“ ponudila.

Novoselci pojdejo na razne kraje v dušno pastirstvo, in frajmavrarji zato niso nič boljši, ako jih na Pruskem tarejo. V zedinjenih državah imajo dozdej oo. frančiškani šest naselstev, to je, v Teutopolu, v Quincy-u, v št. Ljudoviku, Klevelandu, Memfis in Hermanu. Tudi v Čikagu, Vincennesu, št.-Pavlu in Leanworthu so škofje že prosili pri frančiškanskih višjih pomočnikov za dušno pastirstvo po svojih škofijah, in kmali se imajo zidati redovne hiše v omenjenih škofijah.

Med novoprišlimi frančiškani je tudi več čverstih umetnikov, kakor slikarja bbr. Elija in Kvirin, orglar kr. Paskal, podobar br. Hugon. Drugi so glasoviti govorniki. Ameriki bode torej v veliko korist blaga umetnija, ktero po Evropi nehvaležno teptájo kosmati tacmani.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Ferdinand „Dobrotni“ in dr. Kulavicev govor. Konec.) — „Prerok v starem zavjetu koperni od obljubljenega kraljestva miru posebno po resnici. Kaj je resnica? — Zaslepljenost pri tem prašanji, kakor nekdanj Pilat, z grenkim posmehom memo gre, in vendar je to prašanje vedni giblje preiskujočega duha. On pa, v katerem se vek vertijo, nam je to prašanje rešil z naznanilom: „Jest sem resnica“ (Jan. 14, 6)! Zdaj tedaj vidi najpriprostejši človek, česar poprej najderzovitiši videc gledal ni: Kristus je središe, Bog Gospod, vse je njegova lastina. „Njemu tedaj, neumerljivemu, nevidnemu Kralju časov, Bogu samemu, bodi čast in slava od vekomaj do vekomaj“ (1. Tim. 1, 17)! Modro torej resnice iše le tisti, kateri pred vsim Boga, njenega vira, iz oči ne pustí; in tako se pojasnuje izrek naj modrejšega Izraelovih kraljev: „Strah Gospodov je začetek modrosti“ (Preg. 1, 7).“

Govornik dalje popisuje obsirnše, kar tukaj nasleduje, bolj v posameznih stavkih posneto.

Ferdinand cesar je že v svoji nežni mladosti goreče ljubil modrost; v letih, ko prederzna mladina dostikrat Bogu kljubuje: „Nočem služiti“ (Jer. 2, 20), je Ferdinand bil prepričan, da zidavci zidajo zastonj, ako Gospod ne zida hiše, da stražniki zastonj čujejo, ako Gospod ne varuje mesta (Ps. 126, 1).

V vsih viharjih življenja mu je bila vera edina zaslomba — in to za njega in za druge. „Po Božji milosti postavljen sodnik čez milijone podložnikov je pred vsim samega sebe sodil, zveličavno spoznavši, da komur je veliko izročeneza, je tudi za veliko izročeneza Bogu in Sodniku odgovoren (Luk. 12, 48).“ Ni pozabil aposteljnov besede, da smo slabi sami po sebi, „vse pa zamoremo v Njem, ki nas močne dela (Fil. 4, 13), in je pogosto pristopal k mizi Gospodovi. Združeval se je pa tudi skerbno z Bogom z molitvijo. V živem spominu ima občinstvo, kako je velikrat tisučerim lep zgled dal, Gospodu vojskinih trum pa čast očitno skazal, kadar je zvon z zvonika k molitvi vabil spominjajoč na skrivnost odrešenja po Sinu Božjem. „Quod privati erubescunt, non erubuit imperator.“ „Česar se navadni ljudje sramujejo, se cesar ni sramoval.“ (S. Ambr. de obitu Theod.) Nepozabljiva ostane beseda ranjcega cesarja Ferdinanda, ki jo je kakor pravi kristjan izrekel svojim spremljavcem, ko je nekdanj o nenavadni priliki k molitvi pozvonilo, namreč: „Moliti nikoli ne škoduje!“ — Ravnoserčna cesarska beseda! Kako malo te umeva od

duha sedanjega časa obledenelo serce, in vender kako resnična in veličanska si ti!

Čemu tedaj nas pa opominja večna Modrost, „da vsak čas čujmo in molimo“ (Luk. 21, 26)? Čemu apostelj kliče po vsih deželah: „Molite brez preneha“ (1. Tes. 5, 17)? Zakaj je klical veliki mislec sv. Avgustin: „Le tisti vé prav živeti, kdor vé prav moliti“ (Serm. div. 14)? Celo pevski duh, ki naj rajši golo natoro prepeva, je prisiljen spoznati: „Kakor kadilo poživi oglje, tako poživi molitev upanje serca“. (Göthe, Spr. in Pros. III.) — Godi se to, ker molitev je naj viši djanje človekovo, s katerim k Bogu pristopi, človekovo naj dolžniše opravilo, naj potrebnije opravilo, ki mu prinese luč v temi, moč v slabosti, mir v viharju.

„Zato molijo vladarji in vterjajo svojo moč; molijo vojvodi in zavarujejo si zmage; molijo učenostni velikani in dospejo do resnice; molijo preslavljeni umetniki in izdelajo umetnije. Moli, kar je veliko, kar je duh, kar se nad zemeljski prah povzdiga: molitev je povzdiganje duha k Bogu.“

„Zato stoji dete s sklenjenima ročicama neskončno visoko nad prevzetnim učenjakom, čigar duh se je v zemljištvu zgubil. Taki otročiček smé s kraljem Davidom klicati: „Modrejši sem memo vsih mojih učencikov; ker tvoje postave, o Bog! so moje misli. Previdniši sem od skušenih starcev; ker za tvoje zapovedi se prizadevam. (Ps. 118, 99. 100.)“

Živo je preslavni ranjki spoznal toliko vrednost molitve, torej ga je njegova vest gnala serce s pogosto molitvijo pred Bogom izlivati, in s tem je pripomogel, da je ime Gospodovo bilo tudi od družih posvečevano.

Iz tega gnanja serca so izvirale tudi neštevilne darila njegovih rok za posvečevanje Božje službe, za pospeševanje posebnih pobožnost, za zidanje in olepševanje cerkev. Ljudovite mesta za zale velikanske tempeljne, tihe srenje na gori, na pustnem Krasu, na kamnatem otoku hvalijo Ferdinanda „Dobrotnika“ kakor dozidavca svojih Božjih hiš.

„Tam, kjer je na ledenih ledinah ob gorenjem Mičiganskem jezeru častitljivi Baraga novih spoznavavcev Kristusovega križa iz starodavnih gozdov zbiral; tam daleč pri ravniku, kjer je Abuna Soliman z apostoljskim zatajevanjem zamurce Bari z vodo prenovljevanja vodil k Bogu in omiki; tam v daljni Kini, v razneseni Polineziji, kjer v senci stoji tiha kapela, pribežališe za keršansko izrejo, tam marsikteri Bogu na čast vzdian kamen ohranjuje za vse čase hvaležni spomin na kronanega misijonarja.“

Res, bogato je teklo zlato iz njegove vedno darežljive roke, naj bogateje pa v čast Njemu, ktereга so Modri z Jutra z zlatim darilom častili.

Zidala je dobrota preslavnega ranjcega brez števila šol, delila bukev na tisoče, močno pospeševala ljudsko odrejo, vstanovila slavno c. kr. znanstveno akademijo.

Še po nekterih izpeljavah prestopi govornik na Ferdinandovo glasilo: „Recta tueri. Pravico braniti.“ Vterjen v strahu Božjem se je pogosto prašal: „Ist dies wohl gerecht?“ „Ali je to po pravici.“ Pravico varovati, pravico braniti, je bil njegov lepi pregovor, ravnalo njegovih djanj. Ostane mu tolažilo psalmistovo: „V večnem spominu bo pravični“. (Ps. 111, 7.) —

Kakor dragi kamen se sveti v Ferdinandovi kroni tudi milost, usmiljenje: prizanašanje do zmót, do brotnost do terpečih.

Modrijan Mark Avrelij na prestolu je zapustil pregovor Antistenov: „Kraljevo je, dobro storiti in psovanja presliševati.“ Kristjan, Ferdinand Dobrotljivi, je storil več kot to. Psavavcev ni imel. Tudi hudobni niso mogli vanj svojega zobu zasajati. Omenjeno samo je dalje nje-

govo usmiljenje do napadnika na njegovo življenje, in nektore druge pomilostenja.

Kaj je storil za terpeče? — Dobrote jim je skazoval s knežjo radodarnostjo! Od leta 1830 — o kolikim je pomoč skazoval! Noben objokan se ni vernil od njega, da bi mu ne bil solz obrisal. Noben zdihljaj bolnih, vdov, revežev ni zastoj prišel do njegovega prestola. Bil je „oko slepemu, noga kruljevemu, tolažnik žalostnemu“ (Job 29, 15). Zastoj bi bilo popisovati vsake cesarske pomoči; zapisane so v bukvah Vsega-vednega. Ime „Dobrotni“, ki se mu je dalo že v njegovem življenji, govori več kot vsaka beseda.

„Kjer pa je resnica zedinjena s pravico, tam je mir.“

Kaj je mir? — Ni vse mir, kar svet mir imenuje. „Hudobnež nima mirú“ (Iz. 48, 22). Zunaj se kaže mirnega, v njegovem znotranjem je pa vihar. Obilen mir pa je njim, ki Božjo postavo ljubijo“ (Ps. 118, 165). Če tudi zunaj buči nevihta, znotraj gospoduje pokoj in čeln življenja je vterjen z močnim sidrom, kljubuje vsakemu viharju. To je hlad tistega mirú, ki ga svet ne more dati, ki nam ga je Gospod obljubil.“

Ako je imenitna dobrota mir, ki ga dá zavednost zvesto spolnovane dolžnosti, kako pa bom imenoval tisti mir, ki izvira iz neprenehljive ljubezni? — Imenuje se nebesa že tukaj na zemlji. Ferdinand Dobrotljivi je bil v tem pomenu pravi knez mirú, ki je ljubezen skazoval, ljubezen prejemal. Govornik popisuje nadalje ta nebeški mir, ktereга je pa tudi pospeševala angelska roka njegove v Bogu izvoljene visokoblage tovaršice.

V praznik apostoljskega poglavarja prejme cesar Ferdinand sveto Večerjo ljubezni, in zedinjen z Bogom, kteremu je zmiraj služil, oblagrovan z njegovo sveto pričujočnostjo — se mirno in pohlevno loči k nebeškemu pokoji.

On ostane v sercu svojih preslavnih drazih, v gorki ljubezni neštivilnih, ki vsi njegov spomin blagrujejo. On živi, tako upamo, tako prosimo, pri Bogu neskončno usmiljenem, v miru večnega zveličanja.

Govornik se oberne še k Gospodu nebeških trum in po krepkem in priserčnem priporočilu duše ranjcega sklene oratoriško besedo, ki smo jo tu le v bolj prosti podobi posneli.

Iz Zalega Loga. — P. — V 29. listu „Zgod. Dan.“ so nas iz Češkega znamenite Čertice iz življenja r. o. Janeza Valjavca, misijonarja iz družbe Jezusove, prav posebno razveselile. Želeti je, da bi še drugi, kateri so z njim občevali, ali pri kterih je misijonaril, v zgled in podbudo o njem kaj pisali. Dobro mi je znano, da je ranjki „misijonske sporočila“ ter vse znamenitiše dogodbe o svojih misijonih tudi sam spisoval. Družniki njegovi gotovo vedó, kje so te „sporočila“, ali kam jih je pošiljal; bi li ne hotli jih poiskati in vredništvu „Zgodnje Danice“ v porabo poslati? Še narbolje pa bo, ako se iz omenjenih „čertic iz Češkega“, iz „sporočil“ ranjcega, ali kar bo o njem po „Zgodnji Danici“ kdo priobčil ali sicer še naznanil, vse skupaj povzame, da se bukvice vredijo in natisniti dajo. To naj oskerbi kateri izmed njegovih prijatlov, družnikov ali sorodovincev. Take življenjepisne bukvice o ranjkem se bodo zdaj, dokler je med ljudstvom, kjer je misijonaril, še v živem in blagem spominu, nedvomljivo prav lahko in obilno spečale in razprodale, ter mnogim služile v pravo duhovno veselje in spodbudo. — Ker je ranjki (kar je bilo že v „Zg. Danici“ omenjeno in je tudi meni sam pravil) tudi obširne bukve „o pobožnosti do presv. Serca Jezusovega“ spisal, ktere le vikši razsodbe, vreditve in poterditve še potrebujejo; naj bi se na dotičnem mestu

skerbela, da tudi to njegovo delo kmalo beli dan zagleda — da bi on, ki je tolikanj gôrel in se gnal za čast Božjo, za pobožnost in ljubezen do presv. Serca Jezusovega in za zveličanje duš, zdaj po smerti svoji vsaj po teh bukvah med našim slovenskim ljudstvom še mijonaril; ker nič ne dvomim, da bo naše ljudstvo tudi po teh bukvah prav rado seglo, posebno po takih krajih, kjer so ga ob čusu sv. misijona ali duhovnih vaj slišali, ga spoznali, in pri njem svojo vest očiščevali.

Vsak, kdor je imel priliko, z ranjki kaj občevati, je lahko spoznal njegov lepi, blagi, odkriti, za pravo srečo človeštva vneti značaj. Tudi jez sem imel priložnost obilno prepričati se, kako blago, ravno, za vse dobro goreče, ljubeznjivo in sočutno serce je imel. Od leta, ko je bil tukaj sv. misijon, je skor vsako leto za nekaj dni prišel pridigovat in spovedovat; vselej mi je rad pomagal, kadar koli sem ga prosil; s svojo priljudnostjo in dobrovoljnostjo je pa tudi znal pregnati vso otožnost in žalost; bil mi je v veliko pomoč in tolažbo. Da le poslednje leta nekoliko v misel vzamem, naj omenim posebej leta 1872. O kako lepo je bilo tisto leto tukaj véliki četrtek! Tistega leta je bil ranjki ravno k cvetni nedelji k nam prišel, je vse perve dni vélikega tedna tukaj spovedoval in po nekoliko še posebej učil in pridigoval. In ko je pred velikim čertkom ljudstvo še posebno k spovedi vabil in opominjal, je v večji spodbudo naravnost sam očitno še pristavil: „Da pa ne bote mislili, da vas jez morebiti le z besedo učim, sam pa tega ne storim, zato vam povém, da bom k temu dnevu tudi jez k spovedi šel.“

Kako lepo in ginljivo je bilo, ko sem tedaj na véliki četrtek med sv. mašo (ker ta dan v vsaki fari le en duhoven mašuje) najpervo njemu dal presv. R. Teló, in jih je za njim kakih sto ali še več — največ iz same pobožnosti — k mizi Gospodovi pristopilo; odkar cerkev stoji, jih ta dan gotovo še nikdar ni toliko bilo. Ko sem mu zjutraj omenil, da nekteri prosijo in želijo, ko bi jim še ta dan, preden gre, kaj govoriti, ali popridigovati hotel, mi je odgovoril spomina vredne besede: „Za zdaj sem jim jez že dosti povedal; danes pa — naj jim Gospod sam govori!“ — Lansko leto je bil tukaj dvakrat po nekaj dni, v pósti in po leti, v pomoč duhovnega službovanja; letos pa je še bil ravno o začetku velikonočne spovedi, ter je tudi še pridigoval in vsak dan zjutraj in zvečer spovedoval. Ravno tisti čas nekega dné med kosilom je bilo, ko sva se zastran naših nasprotnikov in zastran sedanje borbe zoper katoliško Cerkev nekoliko pogovarjala: ko ranjki kupico nalije, povzdigne in reče: „Bog živi Bismarka!“ Malo osupnjen dém tudi jez: „I Bog ga živi!“ Nato pravi šaljivo: „Ko bi naji zdaj kdo vidil in slišal, bi rekel: To sta dva huda liberalca, ki na zdravje Bismarka pijeta! Pa to se vé, dalje pravi, Bog ga živi in ohrani zato, da bi se spoznal in spreobernil.“ Potem mi pa reče milo in resnobno še sledéče, pomenljive, blagovite besede: „Mi ne želimo smerti ne Bismarku, ne drugim nasprotnikom, ampak jim želimo le pravega spoznanja in spreobrnjenja. Pa ne samo, da zanje molimo, mi tudi svoje delo in zadostenje zanje darujemo; ker zdaj še toliko bolj v živo spoznam, da ravno to, ako človek svoj trud, svoje dela in težave, svoje zasluženje in zadostenje, tudi svojo smert za svoje sovražnike in nasprotnike v zadostenje in spreobrnjenje Bogu daruje, je res znamnje naj večji ljubezni, čez vse drugo Bogu narbolj dopadljivo, znamnje junaške ljubezni!“ Ali niso to res pomenljive, velikodušne, blagovite besede? Glejte vi, „Presarji“, „Tagblatarji“, „Narodovci“ in drugi liberalci! to je tista skrivna zarotba jezuitovska, od ktere vi kvásite; glejte, tako se maščujejo velikoserčni, blagi

očetje, nad katerimi se vi tolikanj repénčite, nósite in hudujete!

Ranjki je pa po vodilu svoje družbe tudi vse v čast Božjo ter v čast presv. Serca Jezusovega obračal. V neki veliki fari na Štajarskem, kamor je bil ondotni za zveličanje duš vneti gosp. župnik ranjcega patra za obhajanje sv. misijona povabil, so se ondotni liberalci nad tem hudo jezili ter dogovorili, da mu bodo, če pride, mačjo godbo napravili, okna pobili itd. Ko ranjki pater pride, mu gosp. župnik bridko potoži, da zaradi vspeha sv. misijona nima nič upanja, ker je od neke strani toliko žuganja in nasprotovanja. Ranjki ga potolaži in mu svetuje, naj z njim vred devetdnevno opravlja v čast presv. Serca Jezusovemu. To sta še tisti dan začela in potem opravljala. Nastopila in prešla je noč; bilo je vse tiho. Drugi dan pride okrajni glavar, ki je od namerjanega rogoviljenja zvedil, sam ga poslušat. Ko pa nepristranski, pravični mož ne sliši za državo in vlado nič nevarnega, pošlje potem žandarjev, kateri so celi čas sv. misijona cerkev in duhovniško hišo zverstoma po nóči in po dnevu stražiti morali, da je vse v redu bilo in da se misijonarju ni kaj žalega zgodilo. Tako se je vse lepo in mirno izšlo z obilnim duhovnim pridom za Slovence in Nemce, ker je za obedovne posebej govore imel. Veliko verlih mestnjanov z imenom podpisanih se je ranjkemu misijonarju potem še v časniku očitno za njegov blagi trud zahvalilo. Z veseljem je zato le Bogu čast dajal, ter o tem tudi meni pisal in pravil z lepimi besedami: „Tam je presveto Serce Jezusovo slavno zmago obhajalo!“

Še imam pri rokah poslednji listič ranjcega P. Valjavec-a, v katerem mi 21. apr. t. l., predin je šel v Celovec za Šmarnice, še piše: „Jez sem bil zdej a P. Lempeljnom v Lipi na Koroškem, kjer sem vso faro slovesno posvetil Sercu Jezusovemu na željo župnikovo. To je bilo kaj veličastnega! Spet sem dobil gôri nov misijon in ponovljenje misijona! — Povsod se giblje duhovno življenje... po Štajarskem in na Koroškem... Deo sint laudes pro hoc (t. j. hvala bodi Bogu za to)!“ Tako je delal in gôrel le za Božjo čast.

Morebiti bo komu vstreženo, ako tudi v zadevi njegove nagle smerti in njegovega pogreba nekoliko pišem, kolikor sem zvedil, ker o tem ni bilo še nič natančnejega brati. Znano je, da je bil od mil. gosp. škofa Kerskega v Celovec povabljen, da bi vse dni mesca maja t. l. ondi Šmarnice vodil, ter vsak dan pridigoval in spovedoval. Rad je sprejel povabilo, ker ga je njegovo blago serce le gnalo, da bi za Božjo čast in zveličanje duš kaj več storiti mogel. Prebival je ondi v poslopji čč. gg. Uršulinaric. V tem opravilu mu je bilo osem dni Marijnega mesca že preteklo. Ko je 8. maja (saboto) z ondotnim domačim gosp. spovednikom večerjal, je bil še prav zdrav in vesel. Ob tréh ponoči se zbudi in mu je slabo, pa mu odleže, da ob petih vstane in gre maševat. Ko pa pride v zakristijo, mu spet slabo prihaja; zato mu domači gospod svetuje, naj gre zajuterkovat in v posteljo. Pater pravi, da želi maševati, še posebno ker je nedelja, pa vendar vboga, gre v posteljo in zajuterk sprejme. Po takem so njegove želje pri Bogu sveto daritev nadomestile, ter se je le v željah, po duhovno s Kristusom sklenil. Tako je ostalo do osmih. Ob osmih se napravi in gre v cerkev, da bi imel slovensko pridigo. Ko pa v zakristijo pride, mu je spet slabo in ga začne pot oblivati; zato pošlje mežnar po domačega gospoda, ki kmalo pride in ga ravna, naj gre nazaj v posteljo. Pater se izgovarja: „Kaj ljudje porekó, ko sem jim slovenski govor oznanil, in zdaj bi ga ne bilo!“ Domači gospod ga zaradi tega potolaži in pripravi, da gre z njim nazaj v stanovanje in da se spet v posteljo spravi. Tedaj je delati hotel v blagor in sve-

ličanje ljudstva, dokler je gibati mogel! — Nató pride sestra domačega gospoda, in ga sprašuje, kaj bi mu bilo in če hoče zdravnika. Pater pravi: „Sej mi nič drugega ni, kakor v persih me malo tišči“. Omenjena sestra pravi: „Nune imajo prav dobre obliže (flajštre), grem po enega, morebiti pomaga.“ Med tem ko ta gre po obliž, jo že druga sreča, ki patru juho nese. Med tem časom, ko je bil gospod misijonar sam, je komaj dve minuti preteklo; ali ko una z juho k njemu v sobo pride, je bil dobri, ljubeznjivi pater — že mertev! Tako naglo, ter brez posebnih bolečin in težav ga je Bog k sebi poklical, ker se je poprej tolikanj gnal in trudil za Božjo čast in zveličanje duš! Nam vsem pa je s svojo smertjo, zlasti nauk zapustil po besedah svetega evangelija: „Čujte in bodite pripravljeni, ker ne veste ne ure ne dneva, kdaj Gospod po vas pride!“

Pogreb — 11. maja (v torek popoldan) — je bil častitljiv. Najpred je pri trugi domači gospod molitve opravil, in č. gosp. nune so ranjkemu do cerkve svetile. Potem, ko so nune odšle, se je cerkev odperla in velika množica žalujočih ljudi je trugo obdala. Nato pridejo mil. gosp. škof, spremljani od vv. č. gosp. korarjev, da pri trugi tudi sami navadne molitve (absolucije) opravijo; solze so se jim v očeh svetile, bilo jim je tako težko, da so komaj molitve opravili. Ko škof odidejo v zakristijo, gospodje bogoslovci „Libera“ zapojó, in v. č. gospod dekan Alijančič truplo ranjcega patra pospremi na pokopališče, ki je skor pol ure od mesta; pa tudi obilna množica žalujočih ljudi je šla za pogrebom. — Z začetkom tega mesca (julija) pa na grobu ranjcega patra stoji že spominek, ki ga mu je napravila in postaviti dala znana, preblaga njegova dobrotnica, katero je vedno le „mater“ imenoval, ter zanjo v njenih sedanjih britkostih, kakor upamo, zdaj pri Bogu gotovo še posebno prosi. Kakor sem zvedil, je ta spominek na ondotnem pokopališču edini — s slovenskim napisom.

„Molite kej zame... Vi in Vaša družinica, jez pa za Vas, ki Vas vse lepo lepo pozdravljam.“ To je iz poslednjega lističa ranjkega patra njegovo poslednje sporočilo do mene. Ravno to velja tudi vsem drugim prijatelom. Zatorej molimo zanj, ako še kaj molitve potrebuje, ako ga še kaj zadržuje v kraju očiševanja. Ti pa, preljubi, nepozabljeni, blagi pater! le prosi pri Bogu tudi zame, prosi za nas vse, ki se še tukaj na zemlji vojskujemo in v ti solzni dolini v mnogih težavah zdihujemo; prosi za nas, da srečno dokončamo ték našega življenja, da se vsi tam v nebesih pri Jezusu snidemo, in v njegovem presvetem Sercu združeni radujemo! *)

Iz Tersta, 3. vel. serp. Procesij za sv. leto, ki so se tukaj v Terstu obhajale 11. in 25. pretečenega in pa 1. tekočega mesca, se je vdeležilo nepričakovano veliko vernih obojega spola in iz vseh stanov. Perve procesije se je vdeležilo dvanajst tisoč vernih; pa gotovo bi bilo jih še več prišlo, da bi bilo ljudstvo za to bolj vedilo; ali kakor je veliko takih, ki nič ne vedó od sv. leta, je tudi dosti onih, ki od omenjenih procesij nič vedili niso. Kje je pa temu vzroka iskati? Pri duhovnih gotovo ne, ker le-ti so procesije gorko priporočali in njih namen, kakor tudi pomen sv. leta natanko razložili. Teda glas govornika se sliši le v cerkvi in ne toliko zunaj cerkve, še manj pa na dom; ali naravnost

rečeno, ko bi bili verni bolj pridno k govorom hodili, bi bili gotovo več zvedili od sv. leta in njegovih procesij. Pa žalibog, veliko je kristjanov sedanji čas, kateri mislijo, da so že dopolnili svojo dolžnost, če so bili pri eni sv. maši, za pridigo se ti še zmenijo ne, še manj pa za keršanski nauk. Če pa vendar kateri takih k popoldanski službi Božji pride, je zadovoljen samo s sv. blagoslovom, keršanski nauk, si misli, že znam. Tega se tukaj v Terstu vsak sam lahko prepriča, in to naj bolj v cerkvi novega sv. Antona, kjer se popoldanska Božja služba brez vse slovesnosti opravlja, da, še celo brez orgljanja. Čemu pa imate orglje? Da je lepše viditi, kali?

Naj pa še dostavim, da so bili razglasi tiskani samo v laškem (kolikor je znano) — molilo se je pa vendar tudi v slovenskem jeziku; — toda predalet sem zašel od svojega predmeta, dokazati sem hotel, ali velike več, dokazal sem, ko bi se bilo še več storilo, da vidili bi bili še večo procesijo. Dokaz temu je druga procesija, k kateri je privrelo še kakih 3—4000 duš več kakor k prvi, ker veliko jih je še le po procesiji sami zvedilo za procesije. Tretje procesije se je vdeležilo nekoliko manj občinstva kakor druge, toda več kakor perve, veliko njih je namreč dež oplašil, ker ravno pred izhodom iz cerkve je jelo deževati, pa se je zopet hitro zjasnilo in tako je bilo mogoče procesiji iziti, dasiravno z majhnim strahom, ker je še nekoliko rosilo.

Procesije so se veršile zjutraj ob 5 izhajaje iz cerkve sv. Jakoba, kjer se je že o polpetih brala sv. maša in je vsakikrat veliko pobožnih k obhajilu pristopilo. Potem je šla proti cerkvi č. oo. kapucinov, od tod v stolno cerkev sv. Justa, in slednjič v cerkev Marije Device Velike, ali po domače, k Jezuitom. Pred procesijami se je nosil star častiti križ, ki se hrani v cerkvi sv. Justa; za tim so šli moški, potem duhovščina, slednjič ženstvo. Visoko čast. škofijsko namestništvo je odločilo res lep čas in primeren kraj za procesije. Umaknili smo se namreč s procesijami tako rekoč iz mesta, tako da nismo nikogar „motili“, pa tudi, kar je najboljšje, od nikogar moteni bili, in vse se je opravljal mirno in v redu, ter pobožno in spodbudljivo. Bili smo še celo s prižnice pohvaljeni in 25. pretečenega mesca popoldan še celo od samega vis. čast. mons. J. Šneiderja v cerkvi č. oo. kapucinov. Dobri gospod se je sam potrudil nam razodeti veselje nad našo terdno in neprestrašeno vero, spodbujal nas je v govoru k stanovitnosti v veri in k vdanosti do sv. Očeta, katerih skoraj pri vsakem govoru omeni, ter je imel potem primeren govor od sv. križa. Omenjenemu gospodu se imamo tudi za hvaliti za modro vrvanje procesij, zato — slava mu!

Iz tega tedaj lahko vsak spozna, da Terst ni tako liberalen, kakor se poljubi nekim kričavcem ga svetu kazati. Res je, rečem z gospodom govornikom, da je v Terstu veliko ljulike, pa tudi to je res, da je v njem veliko dobrega in zdravega zernja, da je veliko dobrih katoličanov, katere pa je treba znati izbujati iz spanja. Kdo ima tukaj prvo nalogo, ni treba praviti. Dalo bi se še veliko pisati o katoliško-slovenskem življu v Terstu, toda dopis bi bil preobširen. Z Bogom! *)

Z Goriškega, 28. julija. Dopis iz Selške doline razodeva v „Danici“ št. 30. t. l., da verh Davče (Dalče) na Gorenjskem zidajo letos ondotni stanovniki iz prostega nagiba na lastne stroške na novo precej veliko cerkev v gotičkem zlogu Mariji Devici v čast.

Ako je kje, bodi si v goriški ali ljubljanski škofiji, novo cerkev zidati potrebno, je v resnici Dalča v

*) Ker so marsikteri popraševali, kdo je pisal prelepi dopis iz Českega v 29. listu, in ker je zarad zgodovine to dobro vediti; naj povemo, da spis je bil iz roke našega rojaka č. g. o. Jan. Sajovica; S. J. Današnji enako lepi in spodbudljivi dopis pa jo od č. g. Ant. Pintarja, našega verlega prijatelja in mnogo zasluženega rojaka.

*) Iskrena hvala gosp. dopisniku! Blagovolite se še kaj oglasiti. Vred.

pervi versti, ter čuditi se je, da se tam to delo že kadaj ni bilo pričelo in doveršilo.

Dalča je v visokih verhih med goriško in ljubljansko škofijo, na dolgo in široko brez vasi, po samem od kmetijskih hiš ali kmetij obdan kraj.

Te hiše spadajo v tri duhovnije, namreč: v Novake goriške škofije 39, v Sorico 12 in v Leskovicu 4 ljubljanske škofije; skupej 55 hiš, ki utegnejo imeti nad 400 stanovnikov, ki bodo spadali k novi cerkvi.

Vse te hiše se v politiški in sodnijski zadevi štejejo k Loškemu okraju; so pa od svojih duhovnij oddaljene narmanj po dobro uro, tudi po dve uri hodá o kopnem. Po zimi snega ne pade le po štiri ali pet pedi, ampak tudi po dva sežnja večkrat. Kako pa tak sneg gaziti? Močni moške morajo kerplje, ki so brani podobne na noge navezati, da bolj pri verhu sneg tlačijo, in morejo drugi ljudje za njimi iti. Da je pa taka hoja težavna in kesna, si lahko vsak misli; zato morajo daljni ljudje že pred dném od doma iti, če hočejo ob desetih do svoje cerkve dospeti; nazaj domu pa še le z nočjo pridejo. Tukaj se vidi, s kako težavo ti ljudje drugo cerkveno zapoved spolnujejo, in vender razun čuvajev nikdar doma ne ostanejo; zato bi bilo gotovo dobro delo tem ljudém v tako veliki potrebi pomagati.

Pred kakimi 45 leti je bila ljubljanska škofija vipavsko dekanijo od goriške škofije odcepila in jo sebi pridružila, ker je imenovana dekanija spadala v postonjsko kresijo; na Dalčo se pa ni ozerla, če tudi je v ljubljansko kresijo tikala.

Pravično bi bilo, da bi se v Dalči duhovnija, kakoršna koli bodi, ustanovila, ter se z ljubljansko škofijo združila; sej je po deželi veliko župnij, ki niso bolj potrebne od Dalče, kjer je nar bolj pobožno ljudstvo, kar skušnja uči.

Iz zgornje Istre. Rajni tržaški škof so opravljali skoraj 29 let modro in previdno v marsikaterem oziru silno težavno višje pastirstvo. Postavili so si s tem v Terstu in pri duhovstvu vse škofije spominek „aere perennius“. Duhovni in verniki vsaj po večem so bili pa tudi pokojnemu škofu sinovsko vdani ter so jih resnično ljubili. Prava ljubezen ne ugasne s smrtjo, sega onkraj groba. Želeli so tudi duhovni svojo ljubezen in vdanost do raj. škofa dejansko pokazati, ter pričnejo nabirati radovoljne darove, da se postavi mnogozaslužnemu višjemu pastirju dostojen spominek. Duhovni Dolinske dekanije so bili prvi, ki so to blago misel sprožili in z obilnimi doneski druge spodbudili.

Nabralo se je do sedaj že 2237 goldinarjev, 1327 so dali duhovni, 909 gold. pa svetni. Med dekanijami je nar več darovala teržaška — 1375 gld., in sicer dali so duhovni z mil. gosp. dr. J. Dobrilom, ki so darovali 100 gld., 596, teržačani pa 778. Primeroma je pa naj več donesla že omenjena dekanija Dolinska, zbrala je 151 gold.

Spominek bo v cerkvi čč. oo. kapocinov, kjer počiva truplo rajnega škofa takole narejen: Nad grobom bo majhna kapela zidana, zadnji oltar (portatile), posvečen od rajnega, bo postavljen v kapelici: oltar bo lepa podoba Dobrega Pastirja.

Na strani altarja bo primeren napis. —

Sv. Oče papež Benedikt XIV so podelili l. 1748 duhovnom na Španjskem in Portugalskem predpravice, da smejo na vernih duš dan trikrat mašo brati. Mil. gosp. Frančiško, škof na Filipskih otokih, goreč in vnet mož za reševanje duš v vicah je prosil sedanjega sv. Očeta, naj bi to predpravico (privilegijo) podelili vsim katoliškim duhovnom. Sv. Oče so škofu prijazno odgovorili in naznanili, da so njegovo prošnjo izročili zboru za sv. obrede in da pričakujejo v tej prevažni zadevi

mnenja družih preč. škofov. Valed tega je prej imenovani škof prosil teržaško škofijsko namestništvo, da bi njegovo prošnjo v Rimu podpéralo. Kapiteljski vikar preč. gospod dr. Jož. Šneider je 5. julija v prelepem pismu sv. Očeta preponižno prosil, naj blagovolijo v korist ubogim terpečim dušam v vicah veliko milost nakloniti in dovoliti, da duhovni v dan vernih duš s trojno daritvijo sv. maše, ljudstvo pa s sv. obhajilom, sklenjenim s popolnimi odpustki, ubogim terpečim dušam v vicah na pomoč pridejo in k rešenju pomorejo.

Razgled po svetu.

Amerikansko. Časniki še zmiraj popisujejo velike razdjanja, ki so jih naredile ondotne povodnji pred nekaterimi tedni. Na severu v Arrow-Rocku je narastla reka Misuri višje kot kdaj od leta 1844. Otok nad tergom je bil ves pod vodo, in ondotne družine so bile primorane kar naglo bežati, da so otele le samo golo življenje. Železnice so mogle v več krajih po več dni prejenjati, mostove, cestovode, železnične tire so plohe razdevale in vse odplavile, množina mlinov je prišla pod vodo. V več krajih je bilo treba družinam domovje zapustiti in na višavo bežati. Se vé, da so tudi setve veliko terpele. Pri št.-Ljudoviku je bilo 5 amerikaških milj železnice pod vodo.

V Makonskem okraju je povodenj milijon železničnih pragov odnesla in več tisoč obsejanih njiv do čistega razdjala, dve tretjini vseh mostov poderla.

Od kače klopotače pičen je 14letni mladenček Janez Dunlap blizu Marisse (Illinois, St. Clair Co.) pri spravljani pšenice. Hotel je revež ravno snop zvezati, kar ga hudobna lezertina, pod žitom skrita, v levo nogo smertno ugrizne. Klical je drugim delavcem, naj kačo ubijejo in rekel, da mu po vseh udih ogenj šviga. Tekel je z vso naglico proti domu, prišel pa je le kacic 30 jard (90 čevljev) deleč in se je na tla zgrudil. Odnese ga domú in zdravnik je poskušal z žganjem in kar se družih pomočkov priporočuje zoper kačji pik; pa vse zastonj. Kača je bila zobe zasadila globoko v mečo v cipno žilo in strap se je bil kar naglo razširil po vsem životu. Kača, ki so jo kmali potlej ubili, je merila dva čevlja, njeni zobi pa so bili po pol palca dolgi; imela je 4 klopotulje in vozal na repu. Že zjutraj ravno tistega dne je bil tudi eden kónj Dunstana kmeta trikrat pičen v sprednjo nogo in poginil je naslednje jutro. Misli se, da obé smerti je zavdala ravno tista klopotača. Ubogi deček je bil naslednje jutro pokopan. Ta dogodka je obudila toliko več zgledovanja, ker ondotni naselci ne pomnijo kaj tacega v tistih krajih. —

Cret in sad zveste molitre.

Udom bratovšine Naše ljube Gospe presv. Serca bodi povedano, da je začeniš od meseca svečana 1875 do zdaj bilo v družbine bukve N. lj. Gospe v Ljubljani vpisanih 23.780 udov. — Le meseca roznika in malega serpana jih je pristopilo čez 13.000. Ali ni to očiten dokaz, da Marija res hoče pod tem naslovom v sedanjem času prošena in češena biti? Na noge torej, otroci Marijni, in serčno kličimo zjutraj, zvečer in o raznih časih: „Naša ljuba Gospa presv. Serca, prosi za nas Boga!“

Altar Naše ljube Gospe v Šenkavžu je skorej do delan in kmali bode častitljiva podoba, pred katero je vedno dosti častivcev, postavljena na svoje mesto.

Zahvala. Vedno sem brepenel po neki mojim okoljčinam primérni službi, toda vse želje in trud bil je zastoj — zapreke so se mi stavile od vseh strani. Naposled se zatečem k Naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca, pričnem njej v čast devetdnevnico s terdnim zaupanjem na Marijino mogočno pomoč, in v kratkem času zvem, da služba je meni namenjena, in prej ko mogoče naj jo nastopim. Hvala tedaj Naši ljubi Gospej presv. Serca za njeno pomoč.

Nevredni Marijin služabnik.

Zahvala. Da je mlad človek izmed naših drazih v naj hujših okoliščinah ohranil duši vero, telesu pa življenje in k temu dosegel še tudi časno pomoč v silnih zadregah, se je zgodilo na živo priporočevanje k „naši ljubi Gospej presv. Serca“, in to z vsim prepričanjem njeni priprošnji pri Bogu pripisujemo. Bodi Bogu večna čast in Mariji milijonkrat hvala!

V Ljubljani, 2. avgusta 1875.

M. in H. T.

Iz Kamnika, 30. mal. serpana. — Hvala „Naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca“! — Že terpim v svoji večletni bolezni od časa do časa mnoge bolečine; ravno prvo nedeljo, 4. mal. serp. pa me je po dokončani prvi Božji službi, ko sem prišel domu, napadlo grozovito terpinčenje, tako da so že začele telesne moči pešati in upanje, da bi še kedaj rešen bil, mi je upadlo, ter nobeno kedaj popred že rabljeno zdravilo ni nič pomagalo.

V tej tako žalostni stiski in veliki sili se obernem s serčnim zdihljajem in terdnim zaupanjem do naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca ter sklenem opraviti devetdnevnico, in obljubim, ako mi še Božja previdnost moje terpljenje polajša, to zgodbo po Danici razglasiti.

In v resnici se mi je v malo trenutkih po nekoliko pripomoči, res marljivega in umnega zdravnika gosp. dr. Vavpetič-a toliko zboljšalo, da sem zamogel nekoliko spočiti in do dne ko te verstice pišem, mi je bolečenje tako odleglo, da sem v resnici prepričan, da mi je ta pomoč došla edino le od zgorej po priprošnji „Naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca“. Torej v spoelnjenje svoje storjene obljube prosim, to mojo zahvalo po zgodnji Danici razglasiti.

B. Š., vdovec.

M. P. se serčno priporočuje v priprošnje k N. lj. Gospé presv. Serca v neki prav hudi zadregi.

Listek za raznoterosti.

Odpustkov za „Porcijunkulo“ se je letos v Ljubljani vdeležilo tako veliko število vernikov, da se skoraj ne pomni kaj tacega. Naš narod čuti, da je treba moliti in da pomoč je le pri Bogu. Gotovo je k temu pripomoglo tudi „sveto leto“, čas posebnih milost, ki vernike še posebej budi k molitvi. Bog daj obilnega sadu za časni in večni prid! — Naj tudi povemo, da po prestani prav hudi bolezni je bil preč. gosp. gvardijan o. Salvator Pintar ravno na Porcijunkulo v veselje domače družine in gostov zopet pri mizi pričujoč. Deus conservet et vivificet eum!

Za organista in lahko ob enem tudi za cerkvenika se ponudi mladeneč postavnega obnašanja. Bolj natanko se zvé pri vredništvu tega lista.

V škofji loki je 31. jul. v uršulinskem samostanu v 30. l. starosti in v 5. l. storjene obljube umerla Sestra Marija Jozefa Karolina, rojena Maderova, iz Gossensassa na Tirolskem. Bog ji daj večni mir.

Študentovsko-vojaška nada. Mladeneč, ki je bil lansko leto iz šole vzet v vojaštvo, pravi v osebnem pismu: „Neka otožnost, bolest se me je polastila, ko sem v letnem gimnaz. sporočilu gledal razverstene svoje tovarše, med kterimi bi bil tudi jaz, ko bi ne bil potujen k vojakom... Gledal sem tudi, kakove tovarše bi dobil, ko bi hotel dalje študirati, ko pridem od vojašine. Letošnji tretjošolci bi bili leta 1877 v 6. šoli. Grozovita misel! Veteran, pa med sedanje tretjošolce iti! — Če je kaj podobno nevarni voznji po morji, je gotovo študiranje. Izmed 45 učencev, ki so bili z menoj od začetka leta v 1. šoli, so letos ostali 4; drugi so iz „a“ oddelka (16); 2 sta iz Kranja, 2 od drugod, 3 so pa ponavljali. Tako je tedaj minulo šolsko leto: bolj kakor bivši dijak spoznam zdaj njegovo ceno. Ko bi mi bilo dano čez 2 meseca zopet iti v šolo, kako bi bil srečen! Ali na šolo čez 2 leti še misliti ne smém, — in čemu bi tudi mislil, do namena tako ne pridem več.“ Ako pomislimo, da ta glas ni posamezen, temuč da je splošna želja, naj bi se v naj lepših letih ne tergal tako prehudo mladenčem začeti nauk, je pač zadnji čas, da bi se vsemu občinstvu v korist omečila vojaška postava.

Spreobračanja na Nemškem. Kaj laški preganjavci in nemški bizmarkovci nehoté sejejo, se vidi dan na dan jasneje. Oropali si sv. Očeta, plenijo nemške škofo in v ječe jih zapirajo, zapertega imajo samega sv. Očeta v Vatikanu; kolikor bolj pa so le-ti v svojem djanju zadrževani, toliko več milost Božja dela. Neki dopis z Nemškega dopoveduje, kako pogosto se nemški gospodje spreobračajo, kadar se vračajo domú iz Rima, kamor hodijo prezimovat. Krivovérce dobrega serca pridejo v Rim, vidijo Pija IX, spoznajo njegovo dobroto in njegovo stanovitnost, poslušajo njegovo besedo, premišlujejo katoliški nauk, ki ga je Pij IX oznanoval; drugo stori Božja milost, in spreobernejo se. Tacih spreobrnjenj se godi veliko v Meklenburgu. Plemeniti Bülovi, Kettenburgi, Vogelsangi, Jukovi, Stralendorfi, Steini in drugi — so prosili in sprosili sprejetje v naročje svete katol. Cerkve. Spreobrnili sta se dva slavna profesorja na univerzi v Rostocku, gg. pl. Staden in Maussen. Protestanški dekan g. Hager je postal katoličan in vstanočil je časnik v brambo katoliške Cerkve. Memo družih posebno severna Nemčija daje veliko število novincev sv. Cerkvi, tako Oldenburg, Pomoransko in, kakor smo že omenili, Meklenburg. Besede sv. Očeta in solze s terpljenjem nemških škofov so seme novih naj goreč-niših katoličanov.

Pač želeli bi bilo, da bi tako šolo ali gledat tudi neki Slovenci nove šege; morebiti bi se pogasil peklenski ogenj, kteri njih vero, njih ljubezen do sv. Cerkve in torej njih upanje do zveličanja požiga.

Dobretni darovi.

Za novo napravo bolehnih v Ljubljani: Iz Trebna 1 križavec za 2 gl. 12 kr. st. den. Ravno od tam 2 gl. v pap. — Z Ježice po č. g. fajm 7 gl. 50 kr.

Za sv. Očeta: Č. g. Š. Lovšin 2 gl. 10 kr. — Iz št.-Ruperta 4 gld. 50 kr. — Od sv. Jurja pod Kumom 6 gl. v pap. in 2 gl. 85 kr. v sr.

Za družbo sv. Bonifacija: Iz št.-Ruperta 6 gl. 16 kr.